

DÉLVIDÉK

(BAOSKAI NAPLO) — POLITIKAI NAPILAP.

= Hírek és híradások: =
Létszám: IV. Kézirat. 30.
Felirat: 300.Főszerkesztő:
KONYA LAJOSHelyettes:
BERKES MÁRK= Megjelenik mindennap délután. =
Működési díjak: egész évre 72 K,
hátréva 86 K, negyedévre 18 K.

A magyar vörös hadsereg teljes veresége július 29-én.

— Négyezer vörös katona halála a Tiszánál. —

Bukarest, aug. 4. A július 29-i teljes vereséget a Romanul külön kiadásban jelentti. A támadást a vörösök kezdték, át akarván kelni a Tiszán. A támadás a reggeli órákban kezdődött. Délután 4 óra körül Tiszaujlaknál a románok áttörték a frontot és e percben kezdődött a katasztrófa. Négy óra alatt a vörösök 34 kilométert vonultak vissza. A visszavonulás rendetlen volt. A rengeteg hadifoglyon kívül elesett négyezer vörös katona s az összes ágyú, lőszer és puskát s minden felszerelést a románok kezére került.

Július 30-án már legtöbb ezred és zászlóalj kétértelmű felbomlott. A legénység lelőtte tisztjeit és a terrorizmust s vonult vissza Budapestre az üldözött hadsereg élől.

Mért volt oly engedékeny Kun Béla?

— A románok közeledtek Budapesthez. —

Szeged, aug. 5. Kun Béla azért volt engedékeny, mert a románok már nagyon előre haladtak Budapest felé. A vörös hadsereg fegyelme teljesen felbomlott. Egy jelentés szerint Meseiu és Leca román tábornokok csapatai már július 29-én az egész fronton átlépték a Tiszát és Budapest irányában üldözték a vörös hadsereget. Szombaton, aug. 2-án már az a hír terjedt el Budapesten, hogy a románok közel vannak. Ez a hír onnan eredt, hogy a román járőrök jelentették a fegyverszüneti bizottság érkezését. Azóta a románok a harcot beszüntették.

Az új belgrádi kormány.

Belgrád, aug. 5. Az új kormányalakítás sok nehézséggel jár Pašić fáradozásait azonban, úgy látszik, siker koronázza, mert már összeállította az új kormányt. Az új összeállítás szerint résztvennének az új alakulásban Trumbić és Korosec jugoszláv programu képviselőik is, az előbbi mint külügyminiszter, az utóbbi pedig mint a miniszterelnök helyettese.

Interpelláció a bajai és almási marhák elhajtása ügyében.

Belgrádban a szkupstinában komolyan foglalkoznak azoknak az embereknek az ügyével, kiknek a marháit és lovaikat elhajtották. A bunyevác klub képviselője, Matić Márton dr., összes társai nevében a következő kérdést intézte a hadügyminiszterhez:

- 1) Ki rendelte el a marhák és lovak elvételét a bajai és almási járásban?
- 2) Ha miniszter ur rendelte el, saját felelősségére tette-e ezt, vagy a minisztertanács jóváhagyásával?
- 3) Mekkora az elvett marhák és lovak száma?
- 4) Mennyi pusztult el belőlük eddig? Miért nem gondoskodtak róluk eléggé?
- 5) Visszaadják-e az elvett marhákat és mikor?
- 6) Megbűnhődnek-e a vétkesek?

A miniszter a választ 6-án vagy 7-én adja meg.

Kun Béla őrizet alatt van Ausztriában.

Bécs, aug. 5. Kun Béla a lemondás után Budapestről autombilon Bécsbe ment, és kérte Seitz miniszterelnököt, börtönöztesse őt a kellemtelenségektől. Seitz őt az internáltak táborában helyeztette el kíséretével együtt, erős őrség felügyelete mellett.

Pesti tüntetés a királyság mellett.

Szeged, aug. 5. A vasárnapi „Népszava” leírja Budapest viselkedését a kommunizmus bukása idején. — A lap szerint sok helyen voltak tüntetések a királyság mellett. — Az utcákon mindenfelé éljenzték a királyságot. Egyébként a közlekedés és forgalom teljesen zavartalan.

Tilos a zászlódíjazás Budapesten.

Szeged, aug. 5. Budapest Haubrich hadügyminiszter parancsa szerint mindennemű és minden színű zászlódíjazás azonnal bevonandó, még a középületekről is. További intézkedésig zászlók kitűzése tilos. Mindennemű csoportosulás és tüntető felvonulás tilos. Az utcán 3 embernél többnek sem mennie, sem megállania nem szabad. Az összes falragaszokat el kell távolítani, kivéve a Haubrich hadügyminiszter nevével, vagy ellenjegyzésével ellátott új parancsokat és rendeleteket.

Finnország — köztársaság.

Nelsingfors, aug. 6. A finn parlament 135 szavazattal 22 szavazat ellenében a köztársasági államforma mellett döntött.

Megszűnt a harc az egész román fronton.

— A szegedi kormányt nem ismerte el az antant. —

Bécs, aug. 5. Agoston Péter a magyar népköztársaság külügyminisztere nyilatkozik a helyzetről a következőképpen:

Az antanttal feltétlenül békét akarunk kötni. A népköztársaság kormánya legelső feladatának tekinti a fegyverszünet azonnali megkötését és a vérontás megszüntetését. Az ellenségeskedést a román fronton Romaneli alezredes utasítása alapján szombaton délelőtt a front egész hosszában már meg is szüntették; azonkívül az antant határozott ígéretet tett arra, hogy a szegedi ellenforradalmi kormánnyal nem tárgyal és azzal semmiféle összeköttetést sem tart fenn.

A vidékről érkezett hírek szerint mindenütt teljes rend és nyugalom van.

Lemondott az osztrák külügyminiszter

— A bolsevistákkal volt szoros összeköttetésben. —

Bécs, aug. 5. Itteni politikai körökben Bauer osztrák külügyminiszter lemondását annak a támadó cikknek tulajdonítják, amely a francia miniszterelnök lapjában, a L'homme libre-ben jelent meg. Ebben a cikkben azzal vádolják az osztrák külügyminisztert, hogy szoros összeköttetésben állott a bolsevistákkal és azok üzelmeit türtö. Bauer visszalépése állítólag az antant határozott kívánságára történt.

Japán segítség

az orosz Kolesak-kormányoknak.

Páris, aug. 4. Japán tárgyalásokat folytat a Kolesak-kormányoknak adandó pénzügyi és katonai segítségről.

Aczütörtöki énekdélután

(Saj. tud.)

— aug. 6

Jeleztük, hogy Szabadka zene-
értő és művészetkedvelő közönsé-
gének nagyszabású énekdélután
átélvezhetőségében lesz része f. hó
7-én esütörtöki délután fél 6
órákor a Lifka meziben. A hang-
versenyt a városi zeneiskola kir-
neves énekmestere, özv. Far-
kas Józsefné rendezti tanítványai-
val, s így érthető, hogy a művészs-
né és tanárné vállalkozását nagy-
fokú és osztatlan érdeklődéssel ki-
séri városunk intelligens publiku-
ma.

Sikerült megszerezni a teljes
műsért, s így olvasóinknak és a
művészet ügyének iparkodunk
hasznára lenni, midőn azt az aláb-
biakban közöljük:

1. Leonevallo Bajazzójának
Prológja. Énekli Frankl György
özv. Farkas Józsefné zongorakisé-
retével. (Ahol nincs külön zongor-
rakisérő megemlítve, mindig a
mesternő tölti be a szerepet.)

2. M. J. Lermontov — M. Neha-
jev: a) Bielli labud (Fehérhattyu),
b) Orosi s éala bel (Kínzó fájdal-
om győze). Énekli Miroslav Maž-
gor.

3. Tschajkowsky: Warum?
Schumann: a) Das erste Grün.
b) Die Rose, die Lilie. Előadja
Lyubibratich Helén.

4. Verdi: „Aida“ III. felvonásá-
ból Amosare és Aida duettje.
Lyubibratich Helén zongorakisé-
retével éneklik özv. Farkas Jó-
zsefné és Frankl György.

5. Aria Donizetti „Lindá“ jából.
Énekli Czittler Vilma.

6. Lortzing „Fegyverkevése“-
ából aria. Énekli Tötössy Mária.

7. Fletow: „Marthá“ jából Lady
és Nancy duettje. Előadja Czitt-
ler Vilma és Tötössy Mária.

8. Sántha György versei és
kempozíciói: a) Szállj, szállj ga-
lambom. b) Boldogság szárnyain
(szerenád). A szerző zongorakisé-
retével énekli Czittler Vilma. c)
Ibolyánál. d) Azt se mondta,
isten áldjon... e) Ó, mért is van-
nak virágos rétek?... Énekli s
éamagát hegedővel kíséri a szer-
ző, a zongorát pedig Frankl György
játassa.

Sikerült még egy-két meglepé-
tő szerzőt is megtudnunk, s í-
runkodunk azonban nem szabad.
Mindenesetre oly pompásnak ígér-
kezik az előadás, melyhez hasonló
nem mindig adódik Szabadkán.
Fehértettel arra is, hogy a nehéz,
klasszikus zenét élvezni nem igen
sokan tudják és akarják, a rende-
zéség ilyen könnyebben élvezhető
s mégis tartalmas, értékes számok-
kal akarja kielégíteni a nem túl
szublimis igényeket. És ez is oly
kulturvállalkozás, mely figyelmet
és széleskörű érdeklődést érdemel.

Jegyek még kapkáték Neumann
Mór könyvkereskedésében és a
Lifka mezei pénztáránál.

— Uj levélbélyegek a
Bácskában. A temesvári pósta-
igazgatóság rendelkezést bocsátott
kl és e szerint a Bácska és Bánt
területein új levélbélyegek kerül-
tek forgalomba július 28-án. Az
uj bélyegek felírása „Bánt-Bácska
1919.“ A bélyegek esakis Temes-
Forontál, Bácsbodrog- és Krassó-
szörénymegyékben kerülnek for-
galomba.

Hogyan mondott le Károlyi Mihály?

— A magyar bolsevizmus alapítójának memoranduma. —

Károlyi Mihály, a magyar nem-
zet sirásója, a népköztársaság gyá-
szes emlékü elnöke, — a magyar
bolsevizmus alapítója, — utóbb a
Mangya-szövetkezet politikai biz-
tosa, szükségesnek találta, mielőtt
„megtakarított“ vagyonával ame-
rikai hajóra ül, egy bécsi lapban
közreadni az ő gyászos politikai
szereplésének — szerinte valódi
történetét.

A Károlyi-féle memorandum
szinte hemzseg a ferdtéstől, —
mindazonáltal érdekesnek tartjuk
kivonatossan közreadni.

— Március 20-án délelőtt —
írja Károlyi — Vyx alezredes át-
adta nekem a már ismeretes jegy-
zékét. Délutánra összehívtam a
minisztertanácsot, hogy ez állást-
foglalhasson. A minisztertanács
ismertette a jegyzék szövegét. —
Megjegyeztem, hogy Vyx alezre-
des úgy előttem, mint a jelenlévő
Berinkey miniszterelnök és Böhm
hadügyminiszter előtt kijelentette,
hogy az újban megállapított de-
markációs vonalak nemcsak atra-
tégiai vonalnak tekintendők, —
hanem az ország ideiglenes poli-
tikai határai lesznek. Végül kije-
lente Vyx alezredes, hogy a
mennyiben másnap este 6 óráig
(március 21.) nem kap feltétlenül
igenlő, azaz elfogadó választ, a
szövetséges missziók Budapestet
azonnal elhagyják.

Azonnal be is láttam, hogy az
eddiggi koalíciós kormány helyzete
tarthatatlan. — Csak tiszta szoci-
áldemokrata kormány tarthatná
fenn az ország súlyosan veszé-
lyeztetett rendjét.

A valódi hatalom már ugyanis hó-
napok óta a szervezett munkásság
kezében volt.

Nézetem szerint az új szociál-
demokrata kormányának megegye-
zést kellene kötni a kommunis-
tákkal.

Előadásomat azzal végeztem a
minisztertanácsban, hogy kijelen-
tettem, hogy a magyar köztársas-
ság elnökségéről nem mondek le,
az ország vezetését ezen nehéz
időben okvetlenül megtartom.

Utánam Böhm Vilmos hadügy-
miniszter szólalt fel; ugyaneigy
nyilatkozott. Kunfi Zsigmond köz-
oktatásügyi miniszter hangsúlyoz-
ta, hogy az egész magyarországi
szociáldemokrata párt egyetért
abban, hogy az antant feltételei
teljesíthetetlenek.

Kunfi az antant-ot azon eshető-
ségek elé akarta állítani, hogy vál-
lalja-e a saját néppükkel szemben
a felelősséget, hogy a román im-
perializmus kedvéért egy országot,
mely ma még nem bolsevista, a
kommunizmus felé sodorja.

Garami kereskedelemügyi mi-
niszter ellenezte Kunfi javaslatát,
mert nem várta tőle eredményt.

A kormány eddigi fenyegetései
mindig eredménytelenek voltak.
Hoek János, a nemzeti tanács
elnöke, — akit külön meghívtam
erre a minisztertanácsra, bejelen-
tette, hogy a polgárság teljesen
támogatni fogja a szociáldemokrata
miniszteriumot és hogy a nemzet-
gyűlésen annak felelősségét fogja
javasolni.

Ugyanígyan szellemben nyilat-
koztak az összes jelenlévő minisz-
terek, ugyancsak: Juhász Báder,
Szabó István, Buzs Barna, Szenes
Pál, Balogh Ernő, Nagy Vince,

Vass János és Peidl Gyula, mire
a minisztertanács egyhangulag a
következő határozatot hozta:

*A kormány lemond, én helyemen
maradok, másnap bénevesek tisz-
ta szociáldemokrata kabinetet,
amely Vyx alezredes követelését
szintén visszautasítja.*

Másnap, mielőtt Ugronnal tár-
gyaltam, értesültem, hogy 30.000
vasmunkás Vyx alezredes jegyzé-
kének hatása alatt a kommunista
párthoz csatlakozott. — Már kora
délután, 3 órákor a szociáldemok-
rata pártvezetőség írásbeli meg-
egyezést kötött a kommunisták-
kal, mely szerint a két párt egye-
sül és a minisztertanács határozat-
ával ellentétben, nem szociálde-
mokrata, hanem szovjet kormányt
alakítanak.

A minisztertanács 5 órákor kez-
dődött és este 7-ig tartott anélkül,
hogy én vagy a polgári miniszte-
rek ezen eseményekről értesültünk
volna. Ellenkezőleg: az utolsó mi-
nisztertanács megbeszélés meg-
győződésünket, hogy tiszta szoci-
álista kabinet alakul.

Valamivel 7 óra után vége volt
a minisztertanácsnak, mely azzal
a tudattal oszlott fel, hogy a mun-
kástanács ülése után kinevezem
az új szociáldemokrata kormányt.
Kunfi megígerte nekem, hogy a
Munkástanács ülése után, ha még
oly késő is lesz, felkeres a nem-
zeti palotában, hogy összeállítsuk
az új kormányt. A távozó polgári
miniszterek elbúcsúztak tőlem.

A helyzet azonban már akkor
egészen más értelemben dőlt el,
mialatt ahogy a minisztertanács el-
határozta.

Már délután Pogány katonata-
nács elnök javaslatára elhatározta
a Katonatanács, hogy támogatni
fogja a kommunistákat. Pogány
már délután 5 órákor elrekvirál-
tatta az összes gépkocsikat; a mi-
nisztereket is.

A helység kommunista ke-
zekbe került és midőn este 7 óra-
kor a Munkástanács ülésén Garbai
kijelentette, hogy szovjet kormányt
alakítanak, a katonák és tengeré-
szek már tényleg kezükben tar-
tották a hatalmat anélkül, hogy
én és a kabinet hármát is tudtuk
volna az eseményekről.

Ahogy később Kun Béla velem
közölte, a Gellért hegyen négy
ágyu állt, hogy ellenállás esetén
a kormány épületét tűz alá vegyék.

Mind ezekről nekem, az elnöknek
senki sem tett jelentést, csak 7
órákor, mikor a Munkástanács ha-
tározata már nyilvánosságra került:
Kéri Pál — a kommunisták bi-
zalmasa — felszólított, hogy eddigi
álláspontommal és a miniszterta-
náci határozattal ellentétben szá-
mitsak az új helyzettel. A törté-
nek után el kellett határoznom,
hogy lemondjak.

Meghoztam ezt az áldozatot —
ahelyett, hogy az elfogatás elesé
vértanúságát megszerezsem, hogy
Budapest utcaiban hiábavaló véron-
tás ne legyen, hogy megóvjam az
országot a polgárháborútól.

En a rövid és kü bevezetés a
Tanácsköztársaság kikiáltásának az
én szerepemet illetőleg. Nem ad-
tam át a hatalmat a proletáriátus-
nak, mert a szociálista hadsereg
megteremtésével már ugyanis ma-
gához ragadtam.

Berkes Lajos és a há- rom olesó ökör...

— Van még betyárvirtus
Szabadkán. —

(Saját tud.) Szabadka, aug. 6

A napokban egy züllött külsejű
fatalembert kísérték be a rendőr-
kapitányságra a polgári biztosok.
Az alattomos ábrázata, topengyos
szeladon nem más, mint Berkes
Lajos, a közismert marhatólvaj,
aki egy idő óta bámulatos ügyes-
séggel üzte specialitását. Mint
ilyen, ritkítja párját a szabadkai
határban; bővebb felvilágosítással
szolgálhatnának erre venatközélag
a Sztipics-járásbeli gulyások, akik
éberségük ellenére sem vették ide-
jekerám észre Berkes Lajosi lá-
togatását.

A minap is kirándult a Sztipics-
járásba és szerencsésen elhajította
ennam az Ifkovies Mihály őrizete
alatt álló gulyából Téth Bagi Pé-
ter egyik ökrét. Az esetnek előz-
ményei voltak. Berkes régi hara-
gosa már Téth Bagi gazdának.
Valamikor mint béres volt nála
alkalmazásban, azonban szarka-
természete miatt hamarosan kiesett
a gazda kegyéből s „rövid uten“
kellott elhagynia az öreg Bagi
pertáját. Azóta állandóan beszut
ferralt egykori gazdájáellen, de
csak most kínálkozott alkalom,
hogy a kölesönt visszaadja. Ki-
használta hát az alkalmat, elhaj-
totta az ökröt egy eszandes ójsza-
kán és másnap már potom áron
tul is adott rajta.

Téth Bagi gazda megijedt, ami-
kor fülébe jutott a kár hira;
azonnal kidzsent a gulyásnak, hogy
hajtsa városi házához a még őri-
zetben lévő másik két ökröt is.

Hogy, hogyan, tudomására
jutott ez Berkesnek is, aki elha-
tározta, hogy megszerez a szóban
forgó másik két eimerest is. Ra-
vasz tervet eszelt ki. Kileste a gu-
lyást, amikor a városba hajtotta a
két jószágot; kora reggel már
ott ácsorgott a Bagi ház előtt és
türelmesen várta az ökröket, meg
Ifkoviesot. Miker megérkeztek,
edaszélt a gulyásnak: „Hallja,
kend, én vagyok a gazda fia, azt
üzem az apám a taayárel, hogy
rögvest hajtsuk ki az ökröket a
ketivásárra.“ — Ifkovies elhitte a
mesét és nyomban kiballagtak a
vásárra. Közben Bagi uram türel-
metlenül várta a jószágokat, de
azok csak nem érkeztek meg. M-
felt 2 nap és az ökröknek se hira
se hamva. Ismét érdeklődött a gu-
lyásnál és akkor megtudta a sze-
meru valót, hogy a két szép jó-
szág potom pengéért kelt el a hét-
fői ketivásárra. Az elkeveredett
gazda régtöm a rendőrségre sietett
és jelentést tett az esetről. Az
úgyes detektívek egy nap alatt
közrekerítették a tolvajt, aki beis-
merete tetteit. Pénz nem velt nála,
azt valletta, hogy beteg velt és
azt a néhány kromesit patikára
keltötte; de nem baj, mert meg-
beszulta magát a vén zaugerin;
„Ugy ke l neki, — mondtotta tőb-
bek között, — van még betyárvir-
tus Szabadkán...!“

— Szamuely végzete.
Bécsből jelentik, hogy amint Sza-
muely Tibor, a vérengző magyar
népbiztos a határon át akart me-
nekülni Ausztriába, a csendőrök
letartóztatták, mire ő föbelőtte
magát és régtön meghalt.

Kik kaphatnak házaadómentességet?

(Saját tud.) Szabadka, aug. 6

A mai világban nem nagyon esztogatták az adómentességet; eléggé érthető a szigorítás, rengeteg ma a kiadás és egekély a bevétel. . . Az államháztartás gondjai sehasem nehezültek akkora sulyal a pénzügyi vezetőség vállaira, mint az idén, amikor a bizonytalan kimeneteli pénzügyletekbe vetett bizalom is igen gyenge lábon áll. — A pénz értéke is napról-napra fokozatosan száll alá, úgyhogy a pénzügyi kapacitások azt sem tájékozták már, mitévők legyenek.

S még ilyenkor jut eszébe néhány embernek, hogy „házaadómentességet kérjen. Arra hivatkoznak, hogy régtől fogva törvényileg biztosítva volt az új épületek tíz évi adómentessége s mivel jelenleg is még a régi törvények vannak hatályban, az új házak tulajdonosai követelik jogaikat.

Éppen jókor álltak elő az illetők kérelmekkel. Jelenleg Szabadkán tartózkodik Vass Ferenc dr. pénzügyigazgatási főtanácsos, akinek elsősorban áll hatáskörében megállapítani, megilleti-e a kérelmezőket a házaadómentesség. Vass dr. ugyanis a városi adóhivatal felülvizsgálata közben nagyon szívesen ad elvi kérdésekben is szakvéleményt. Mindenesetre azonban ő sem adhat bvebb felvilágosítást, mint az agóügyi főszámvévő: t. i. csak azok igényelhetik a 10 éves adómentességet, akik felépítve házaikat beköltözés előtt régtől kérik az adómentesség alóli mentesítést. A kérelmezők legtöbbször úgy áll az ügy, hogy beköltözés után követelik a házaadómentességet; így természetesen elesnek igényeiktől.

Angol repülőgépgyárat létesítettek Ujvidéken.

(Saját tud.) — aug. 6

Az ujvidéki régi repülőgéptelep helyén repülőgépgyárat létesítenek. Az Uzselák-féle hangár rövid időn belül modern gyárteleppé nővi ki magát; óriási tökébefejtéssel talán öt-hat hónap alatt felépülnek az összes épületek, melyekben a különféle repülőgépek alkatrészeit állítják elő. Még egy hónappal ezelőtt senki sem sejtette, milyen nagyszabású üzemet állítanak be Ujvidéken, mely óriási jelentőséggel bír majd a vajdaság területén.

Nemrégiben egy angol megbízott érkezett Ujvidékre, aki tárgyalásokat folytatott az illetékes hatóságokkal a repülőgépgyár megalapítása iránt. Tisztán angol tökébefejtésből alapítják a modern telepet, amely előreláthatólag hamarosan Kelet-Európa egyik legjelentékenyebb légijárműgyárává fog fejlődni.

A tervezet szerint mindennemű és nagyságu gépek gyártására rendezik be a telepet, amely minden valószínűség szerint rengeteg öszszegget e veszt fel addig is, amíg teljesen üzemképessé nem teszik. Irtesülésünk szerint az angol cég és az illetékes hatóságok között már nemesak elvi kérdésekben jött létre egyezés, hanem az anya-

giakat illetőleg sines semmi akadály annak, hogy a munkálatakat megkezdjék.

Nem is sejtették, minek fontos célja van a belgrádi kormányának az új üzemmel akkor, amidén a vasuti és vízi forgalom ugyszélván megbéault; — most, amikor a postai és vasuti szállítás is szünetel, most kellene a főbajokon segíteni. Elsősorban tehát jól szervezett légi postajáratot indítanak a vajdaság területén. Kezdetben csak a nagyobb városok, Ujvidék-Zombor Szabadka-Baja között állítják be a légi postaforgalmat; később, amikor számos postai repülőgépet készít a gyár, az öszszes kis és nagy községek között is indítanak egy-egy járatot. A személyforgalom lebonyolítását légi uton sajnos, még nem lehet pótolni. A tek ikai eszközök még nem oiy tökéletesek, hogy a repülőgépet személyszállítási célokra is felhasználják.

NAPI HIREK.

MI DOLGUNK

a világon? Küzdeni erőnk szerint a legnemesebéért.

Ezt egy posta írta. Egy böles költő, akkor, amikor a versekben még volt lélek, gondolat, nemes tartalom, suly, boldogító s éppen ezért sürgetett igazság.

Van dolgunk a világon, persze hogy van. Az élet utjain nincs helyük a csavargóknak, a cigánykaravánoknak, kiknek a dolguk csak az, hogy másoknak adjanak dolgot. Az életunalom bitangság, kötelességmulasztás és bün önmagunk s a világ ellen. „A madár repülésre született, az ember pedig dologra.“ Megszűnt a létjogosultsága annak, aki dolgozni nem akar; s méltó a megvetésre az, ki dolgozni nem szeret. Az satnya, keres születt, aki gyalázatára szelgál csak fejjának. Miesoda megeseufolása a sasok nemzetségének a poselyák szennyében békákra leselkedő s álmosan hunyorgató lusta dög! Miesoda megeseufolása az oroszlanoknak a ferró homokban naphesszat sátkérező vagy melankólikusan nyafogó „király“!

Dolgozni kell tehát, ami küzdelmet, harcot jelent; véroset: mivelhogy izzadásgos, veritéksajtoló, vért kiserkentő is néha, — és mégis vértalant: mivelhogy nem lehet az gyilkolás, örült öldéklés, csak kíméletesen kemoly és mégis szentül igazságos verseny, melyre a pályabér tüzel s a gyönyörű óli hevit. Futnia, történelmi kell mindenkinek ereje szerint; különben lemarad, elvész, s díj helyett hemlokára sültek a gyalázat, beestelenség bélyegét.

Is ez a közös törtetés ne alacsony érdekekért történájék. ne priváthasonért esupán, mely egyénileg mindig tisztának tetszik, valójában pedig sokszor moeskos; hanem legyen mindekor a legnemesebb. Alanyilag és tárgyilag.

Ha mindenki dolgoznék ereje szerint a legnemesebéért, akkor ki lehetne pótolni s ellensúlyozni azoknak a munkáját, akik semmit se dolgoztak, vagy nem eleget dolgoztak, vagy nemteleen célekért dolgoztak, — s ez a szegény világ nem volna olyan nyomerult!

— A szerémségi her uj piaca. Egyik nagy zágrábi kereskedő cég a napokban 10,000

hl ber szállítására kapott ajánlatot Osekorazágból. A cég megkötötte az üzletet 11 kerónás áron. Érdekes, hogy a kereskedő a bort Versceon és Daruvarett szerente be literenként 5 kerónáért, ami élénk világot vet as életi élet kifürkészhetetlen fonalaira.

— Halálozás. Sulyes esapás érte özv, Brauchler Henriknt. Egyetlen gyermeke, 5 éves fia, Henrik, az éjjel rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 7-én, esütörtökön délután lesz.

— Helyreigazítás. A következő sorokat: Fiztelt szerkesztőség! A sajtótörvény 20. §-ára való hivatkozással kérem a következő helyreigazítás közlését: A „Délvidék“ tegnapi számában „Horvát takarékpénztár létesítések Szabadkán“ cím alatt megjelent közlemény téves adatokat tartalmaz, amennyiben nem egy horvát takarékpénztár alakul Szabadkán, hanem a zágrábi Első Horvát Takarékpénztár, Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb pénzüntézte ayt főköi Szabadkán. Alulírott pedig nem bajmoki banktisztviselő voltam eddig, hanem intézetem zágrábi központjának osztályfőnöke. — Szabadka, 1919. augusztus hó 6-án. — Tisztelettel Beszily Antal az Első horvát takarékpénztár szabadkai főkjának igazgatója.

— Eljegyzés. Kalmár Sándor fuvaros eljegyzte Fadeszki Teruskát Szabadkán. (Mindén külön értesítés helyett.)

— Tót gimnáziuma a Bácskában. Patrceon, Bácska legnagyobb tót községében a szerbkeremény beleegyezésével és támogatásával tót gimnáziumot építenek. Bácska tójtjai e célra már 63 ezer kerónát gyűjtöttek össze.

— Elszámolás a cukorjegyekkel. A közéletmesési ügyosztály felhívja a kereskedőket, hogy 8-ig a cukorjegyekkel ekvetlenül számoljanak el.

— Negyvenkétmillió kék pénzt vittek Szabadkán át Szegedre. Márromhetes Odyssea után Szabadkán át visszaérkezett Szegedre az a pénzemberekből álló expedíció, amely azért utazott Bécsbe, hogy az Osztrák-Magyar Bank főintézeténél kékpénzre váltssa be az öszszegyűjtött fehérhátú 25 és 200 kerónásakat, valamint a tizezer kerónás pénztárjegyeket. Az expedíciót Fábry kapitány vezetésével francia katonák kísérték utjában s a kapitány fellépése és közbenjárása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az ut teljes sikerrel járjen. Utazás közben Gréban csaknem feltartóztatták őket és a közönség megbámulatásában velt részük. Azt hitték, hogy Kun Béla is köztük van és ez az ő kísérete. Bécsben legnemesebben a jugoszláv dívenulási engedélyhez jutottak. A bécsi szerb generális kijelentette, hogy igazságot nem adhat. Végre is hosszas utánjárás után a szerb generális Nábry kapitánynak megfelelő engedélyt adott, mire elindultak Bécsből. Az utazás közben egy a szerbak mint az osztrákok a legnagyobb előzőkönyosséggel kísérték és fogadták őket. A magukkal vitt öszszegyet teljesen sikerült bevéltatni. A szövet-pénzt nem kobezták el tőlük,

de be se váltották és ezt az öszszegyet vissza is hosták.

— Kijavítják a sándori iskolát és paplakot. A sándori pravessláv hitközség már hónapok előtt azon kérelemmel fordult a tanács elé, hogy a megrongált állapotban lévő iskolaépület és paplak kijavításához a város adjon anyagot, mivel a hitközségnek nincs forgó tőkéje. A tanács a kérelmet elfogadta s a szükséges mennyiségű építanyagot a hitközség rendelkezésére bocsátotta. A éremovaláshoz azonban az előljárás még mindig nem fogott hozzá, nimesenek ugyanis megfelelő munkásai, akik a munkálatakat elvégeznék. Ujabb kérelemmel fordult a vezetőség a tanács elé, hogy küldjön ki ácsokat és kőműveseket a fatarozás elvégzésére. A tanács e megkeresésnek is helyt adott s már ki is káldötte a megbízott iparosokat.

— A cigányasszony. Erzel a címmel regényvázlatot dolgozott ki versben Boschan Sándor. — A könyv Szabadkán a napokban jelent meg. Meséje rövid: Egy muzsikuss cigány, aki reménytelenül szerelmes, elesik a harcotra. — Öccse fogta helyette kezébe a hegedüt és tartotta fenn keresetéből öreg szüleit. Ezt is a harctérről vitték, de visszaszökött a szálló bérlőjének a lányához, aki körül több szerencsével forgolódott, mint bátyja. — Elfogták, szökés miatt főbelölték. Az öreg cigány meghalt s a cigányasszony, nemlévén senki fenntartója, lopni kénytelen. Es az 52 szakaszos vers tartalma a háborúról szóló gunyes szatírával van végig átszöve. Ami érték a könyvben van, az a háboru keserű kigunyolása. Költői tehetség kétségtelenül van az íróban, de néha sutba dob minden szabályt, különösen a rimelésnél.

x Dr. Bihari Lujza fogorvos hazaérkezett és rendelését ismét folytatja Popovics-féle házaan, Főtör (Vukovics Gerő üzlete fölött.)

x Dr. Vécsel Jenő orvosi rendelője nemi betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Teréziatér 12., Vojnich Piroka-féle ház. Rendel: d. e. 7-9 ig; d. u. 2-től fél 4-ig és 5-7-ig.

x Dr. Osajkás Balázs orvos v. klinikai asszistens, bőrgyógyász, urológus, négygyógyász. Rendel: VI., Teréz-tér 11. d. e. 8-9, d. u. 2-4-ig. Vörvizsgálat (Wassermann). Telefon 66.

MOZI.

A Liffa-Mozi műsorából:

Ma zárva. Aug. 8, 9, 10, péntek, szombat, vasárnap: Henny Porten tündéklő szépségű mozi-primadonna még nem látott művészi attrakciója A győztesek. Egy opera filmváltozata 4 felvonásban.

Nyomatott: a Szent Antal Nyomdában Szabadkán. —

Fuvarozást
helyben és vi-
dékre elvállal:
GERE és TÁRSA
Miklós-u 42. Telefon 305.

Elsőrendű
fehér darabos
Emész
ugyanott
portlandcement.
Jókai-utca, a Szerk-temp-
lommal szemben.

Tiszta
gyapjuszövetek,
bélések, selymek
és minden-
lisztetek, nemű
mosóárak eladása
nagyban és kicsinyben,
legolcsóbb árak mellett
Strassernál
IV. kör, Damjanich-u. 62. szám, a
tanítónőképződe átellenében. —

Előnyös NAGYBANI
ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai
Klotildgyár gyártmány

Rézgálcz-vasgálcz
Kénsav

Magcsávázó-szer,
továbbá

Sósav

Kéklő I-a fél kg-os üvegben

Marószóda lukovási

Kátrányos papír

Kocsikenőcs szavatolt kátránymentes

Gépolaj VI. számú

Repceolaj világos, szagtalan

Karbid 60 kg-os hordókban

Darabos keményítő

I-a 70 kg-os hordókban.

Burgonyakeményítő

liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Ezetsav eredeti élelmiszérelt

Kénlap I-a olasz kőből.

Szegedi paprika élelmiszérelt

Gyeri

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.

Malusev iroda
hirdetéseit.

Figyelem!
Akinek bármi eladni vagy venni
valója van, továbbá bérbeadni
vagy venni, aki el akarja a házát
adni, eserni vagy arra pénzt fel-
venni, éppugy szőlőt vagy szánté-
földet eladni vagy venni, esetleg
arra pénzkölcsöt felvenni; bár-
mily ingóságot u. m. butort, üzle-
tet, műhelyt vagy irodaberende-
zést akar eladni, forduljon teljes
bizalommal a már 12 év óta fenn
álló és jó hírnévnek örvendő Ma-
lusev Sándor féle irodához, Szabad-
ka, Edénypiac. Hogy fog győződni,
hogy ügye mielőbb és pontosan
lesz elintézve.

Ház eladó koresmával a főtuton,
nagy udvarral 70,000 kor. 405

Ház eladó a főtuton: esernitő,
padlós szobák, 4 és 2 szobás lakás;
végig nyitott és magas, kövesett
folyosók, pince felett mosókonyha
és fűtőlő, hátul nagy baremfudvar,
sertőzői felett kukoricagóré, villany-
villagítás, 90,000 kor. és azonnal
átvehető. 404

Ház eladó és azonnal átvehető.
Áll 2 szoba és rendez mellékhelyi-
ségekből és van hozzá építési
anyag u. m. téglá, vályog, esernép
és fa. 24,000 korona. 407

Ház eladó a főtér közelében
nagy telekkel, 25 méter utcai
fronttal. 409

Ház eladó és azonnal átvehető
a tűzoltóközelében. Nagy telekkel
és rajta 2 ház, 2-és 3 szobás
lakással, pince, kert, stb. 408

Varrógép, bicigli és gramafonjavi-
tást a háznál is elfogadok egy
fiatal műszerész M.

Palicsfürdőn lakás kerestetik
butorozva. M.

Gyógyszertár eladó házzal 418

Ház 28,000 koronáért eladó és
azonnal átvehető 2 szobás lakással. 411

1 ló és 4 kerekű kis féderes
kocsi eladó. 412

Weitzenfeld és Tsa
cégnél Szabadka, városi bérpalota.

Gazdasági cikkek:

Lóistráng, kötőfék, rudaló kötél,
háhlál gabonás

zsákok,

ponyvák, kenderkötélek, ruhaszári-
tő, géphajtó és esemegelő kötélek;
zsákmadzag, dohány.

**kőveköttő, és redőny-
zsinorok.**

Kender-kóc, tömlők,

géphajtó

hevederek,

mindennemű zsinorok, szalma zsá-
kok, redőny hevederek.

Napellenző sátorvászón

ponyva szövet
a legjobb kivitelben kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetési ügyekkel csak a Kiadóhivatal
foglalkozik.

Gazdasági irodában vagy ura-
dalomban állást keres intelligens,
leány esetleg, feltétlen uriházban
házvezetőnének is elmenne. Aján-
latokat „Szorgalmas” jellegre a
kiadóba kér. 1126-1

Gyermekkecsi gumikerekű továb-
bá tavaszikabát eladó. Megtekin-
tetők a kiadóhivatalban. 1131-1

Javitó és magánvizsgára jutá-
nyosan előkészít tanítónő. Cim
a kiadóban. 1129-1

Királyhalmi jó bor eladó 120-
130 hl. Érdeklődni lehet Kmetz
András fűszerüzletében Palicson.
1130-3

Szép babakelengye eladó. Cim
a kiadóban. 1129-1

Egy ügyes cukrászsegéd és egy
cukrásztanone felvétetik Fierszt
cukrászdájában. 1127-6

Műlomböző jammek (gyümölcs-
izek) paradicsomes üvegekben
nagyban és kicsinyben. Bádog
vedrek és debezok, fadézsák, üres
üvegek kaphatók. István-u 96. sz.
özv. Berovics Ignácénál. 1014-3

Egy borbély üzletberekedés
eladó. Pántity Miklósánál I kör.
Ötvös-utca 106 sz. 1076-3

Gyermekkecsi, szép, új, megvé-
telre kerestetik: Óder-utca, kenyér-
gyárral szemben. 7120-1

Ein deutsches Fräulein, welches
such koekt, findet Stellung bei
einer Familie. Szegedi-ut 126.
Telefon 528. 1117-3

Palicson 3-5 szobából álló villa
— lehetőleg istállival — egy évi
időtartamra kerestetik. Czim:
Schneider Miklós, Szegedi-szölő,
Racsmany telep.

16 kapa szőlő eladó a Malasi
szőlőkben, 111-es órházal szemben

Egy ujonnan kijavított 4 járatu
esőplő garnitúra betegség miatt
azonnal eladó. Kubát Ferenc Felas
Csikéria. 1109-2

Mindennemű fuvarozást helyben
elvallal elesen Fábian Aladár. Meg-
rendelések 225. telefonra kéretnek.

Kossuth-utcará néző ház eladó.
Közvetítőket nem díjazunk. Cim
a kiadóban. 1091-5

Portland cement és kátrány-
fedőlemez nagyban és kicsinyben
kapható. Pollák Arthur épület és
tűzifa kereskedő Wesseleny u.
1125-3

Örnagy nőszülni akar. A nő meg-
felelő társadalmi műveltségű és
származásu rem. bath., vallásos,
25-35 éves leány vagy gyermek-
telen özvegy legyen. Érdeklődő
szülők és özvegyek imét kérem
a kiadóba. Közvetítők kizárva.
1110-1

Eladók modern, világos, hálószob-
bák tükörrel, világos előszoba-
szekrény, ajtó, ablakok, kétágy-
lőtrák, és darabos enyv. V. kör
Bajai-ut 514. 952-3

Fedor László fűszerkereskedőnél
egy fűszerüzlet, egy koresmaberek-
edés és 2 kocza eladó. 1056-

„Kelebia” jellegre levél van a
kiadóban.

**Nagykereskedők, gyógyszeré-
szek, drogériák és fodrászok**

figyelmébe!
Allandó gyári lerakat.

Elsőrendű illatos pipere- és beretvaszap-
panok a legolcsóbb napi árakban kaphatók.

Nagykereskedőknek, illetve viszonteladókknak kedvezményes ár
Rozenthal Zoltán nagykereskedő,
Kudics-utca 14. Gálfy-féle ház, a zsidótemplom mellett.
Ugyanott egy megbízható kifutó-fiu felvétetik.

Borondi mészkőből égetett
fehér darabos mész,
gyertyánfából égetett
száraz faszén,
becsini portland ce-
ment és gyertyán ha-
sábfá, kicsinyben és
nagyban kapható
Temunovicsnál,
III. kör. Jemő-utca 893. szám.

Kalarábéstők
Dr. Massanak kertészetéből.
Megrendelhető: hétköznap
délelőtt 122. sz. telefonon.

Figyelem!
Raktárcomba érkezett 1-ső minőségű
**női sevrő-
félcipők**
barnában és fehérben
spanglis és fűzős,
260—290 K.
árakban kaphatók,
Eugler Lázár fia cég.
Eötvös-utca. — Huspiac.